

SZŐLŐBEN.

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án
Előfizetési díj. Egész évre 4 kor.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
CSOMOR KALMÁN.

Olasz bor és a török szőlő.

Az olaszborok szállítására vonatkozó szerződés rövidesen lejár; s új szerződés kötendő. Szőlészetünkre a döntő befolyással bír ez új szerződés megkötése; mert ha az olasz borok továbbra is oly nagy mennyiségben özönlönek be hazánkba: akkor a mi szőlészetünk jövőjének beharangoztak.

Alkotmányos országban élünk; a nagy közönség akaratának megnyilvánulása alkotandó törvényeinkre jelentékeny befolyással van. Egészen elérkezett ideje tehát annak, hogy ha a nagy közönség az olasz borok beözönlése ellen állást foglal.

S daczára mindezeknek, nem látjuk azt az általános mozgalmat, melyet ezen kérdés joggal kiérdemel.

Vannak dicsérendő mozgalmak. Egyes törvényhatóságok ily értelemben már határoztak, s kérvényeik eddigelé a kormányhoz jutott, de mi ez ahhoz képest, aminek történni kellene?

Minden városnak, minden községnek, legalább azoknak, melynek lakosai szőlészettel foglalkoznak meg kell mozdulni. De nemesak városok és községeknek, sőt a hegyközségeknek is tömegesen meg kell keresni a kormányt és kérni, hogy az új szerződés kötésnél, az olasz borok beözönlésétől hazánkat mentse meg.

Ez a jogosság, igazság, mely ellen senkinek sem lehet kifogása.

Az utóbbi időben még egy újabb káros jelenség is veszélyezteti a szőlészetet illetve a csemegeszőlő kereskedést.

Azokat, a kik a múlt évben Bpestre csemegeszőlőt szállítottak, a leszámolásnál keserű csalódás érte.

Csalódás érte, mivel az árak felettébb lenyomattak, s

lenyomta azt: a Törökországból érkezett rengeteg szőlő, mely oly olcsón értékesített, hogy mellette a mi szőlőink kereslete megszűnt.

Ha ez tovább is így tart: akkor egyoldalról a bort az olasz bor, a csemegeszőlőt a törökszőlők teszik tönkre. Akkor azután igazán bekövetkezik a második filoxera, mely azután szőlőszetünket úgy tönkre teszi, miszerint azt sirjából még az állam sem lesz képes életre kelteni.

A Törökországból érkezett szőlők olyanok, mint a mi Török-gohér szőlők, csakhogy vörösebb színűek.

Bizon silány az. de hát alkalmas arra, hogy vele kárt tegyenek.

Akik eddig még nem nyujtották be kérvényüket; sieseknek azt tenni; s ne feledjék el, hogy ne pusztán az olasz bor behozatala, de a török-szőlő behozatala ellen is terjesszék ki kérvényüket.

A szőlő metszésről.

Legfontosabb munkák egyike a szőlőben a metszés. A régi időkben, századok tapasztalata: a metszési módozatot véglegesen megállapította.

A szőlésznek az volt a törekvése, hogy emberei a metszés alkalmával az elfogadott módozatot szabályszerűen vigyék keresztül.

Ha ennek eleget tettek, várták az Isten áldását.

Elvétve találkozott egy-egy nyugtalanabb vérű vagy más szőlészeti vidékeket látott gazda, aki a metszésen ujitásokat akart eszközölni: de hát ez legtöbb esetben hajótörést szenvedett részint azért, mivel munkásaival nagyobbban, állandóbban nem bírta azt eszközölni; az általa czélzott metszési eljárást legvalójában pedig azon körülmény győzte le és bírta a kísérlet elhagyására, mivel a termések a régi rendszeres eljárás mellett is elégséges jövedelmet adtak. Szóval a metszések legtöbb helyütt a régi minőségben maradtak.

Kérdezzük meg: *mit igazol ez?* . . . azt, hogy a szőlőfajok más és más metszést kívánnak, és azt, hogy a vidék éghajlata a légjárása a területek fekvése: a termés hozamra érettségére és eredményre nagy befolyással vannak, hogy azt az öntudatos gazdának erősen meg kell figyelni.

De még a vidékenként megállapodott metszési eljárás a borokat is klaszifikálta.

Voltak vidékek, a hol felette értékes aszú borokat termeltek, és magas árban voltak képesek értékesíteni; -- voltak vidékek, ahol nehéz vörös borokat, másutt ismét erős fehér pecsenye borokat termeltek;

— és/voltak vidékek, a melyek tömeg bor előállításával foglalkoztak; s a metszés ezen czélok tekintetbe-vételével volt megállapítva.

Egy százados berendezkedett rendszerü bortermelés volt a hazában. S így egyik vidék alig lévén a másiknak konkurensé, minden vidék jól kezelt bora talált megfelelő tisztes vevőt.

És ezt a nagyon okos berendezést megállapítani a nagy természet is segédkezett; amennyiben ezer csalódás után megtalálta minden vidék a maga alkalmas fajszőlőjét és azt telepítette, és a metszést rendszeresen végezte.

Igy voltak a vidékeknek állandóan egyenlő borai.

Jött a nagy tatárjárás a filloxera, romba döntötte a századok eredményét. Pedig tévedt, felette nagyon tévedt, mert a romokból főnixként emelkedett ki új szőlőszetünk. S a jövő hatványozottan szebb és czélszerűbb szelészetet fog itt találni Csakhogy addig sok csalódás, sok vajadás ér véget, s sok keserü falat jut a szőlésznek osztályrészü.

A felujtás kérdésén túl estünk, most következik a másik kérdés: *az országos berendezkedés, hogy mely vidék minő borfajokat termeljen.*

Ez egy óriási nagy kérdés, s mig ez végleg be nem alkalmazkodott, a metszések teljes megállapodásáról szó sem lehet.

Ma még ugy a fajok ültetésében, valamint a metszési rendszerben egy óriási Chaosz uralkodik.

De hát nem csuda! Az emberek különböző nagyobb és jobb termőknél nagyobb és jobb termő fajokról olvasnak, hallanak, és egy általános törekvés kezd nyilvánulni, oly fajt keresnek, mely felette nagy termést és kiváló finom bort is ad.

Nohát, akiknek észjárásuk ezt az utat követik, azok czélt nem érnek, mert felette nagy termést és egyidejüleg kitünő bort egyetlen egy szőlő sem ad.

Az én egyszerű szőlőszeti képességem azt mondja, leghelyesebb volna minden vidéknek, az eddig ott jónak bizonyult szőlőfajjal folytatni a munkát. Legföljebb azokat mellőzni, a melyek rosznak, alkalmatlanoknak, jövedelem nélkülinek bizonyultak, csak ezek helyett kellene más fajokat elfogadni.

Most a szőlőveszők egy nagy általános vándorlást vlsznek végig, összebolyongják az egész országot, s lesz ebből egy oly kvodlibet, miszerint évtizedek kellene ahhoz, mig a fajok megállapodnak, s évtizedek mig az egyes vidékeken alkalmas metszési modozatot megállapítják és elfogadják.

De hát addig is kell metszeni, az a kérdés tehát: *miként metszik meg addig is szőlőinket?*

Eddig a borszőlő termésnél az általánosságban három metszési eljárást követtünk.

Ezek:

1. *a kopasz fajmetszés,*
2. *a csapos metszés,* mely rövid és hosszabb csapu metszés lehet.

3. A lugos metszés.

Mielőbb azonban a metszés miként leendő eszközléséről szólnánk, a változott helyzettel előállott különbözetet kell megfigyelnünk.

A multban a tőkék és sorok egymáshoz 70—85 centiméterre voltak, az új kultúra legkevesebb 100—100 cm.-tert, rendes körülmények között pedig 110—120 cm-étert megkíván.

Ezekből kifolyólag egy hold területen 1200—1500 tőkével kevesebb foglal helyet, mint a multban.

A multban a talajt elvétele fordították egyes helyeken, ezt is akkor, ha az öreg szőlőt kidobták és helyette fiatalat ültettek. Új ültetésnek a talaj sohasem lett megfordítva.

A multban a szőlőket kivételesen trágyázták. Legtöbb helyen azon balhiedelemben éltek, hogy a trágyázott szőlő bora nem leendő jó, megtöri a színét.

Manapság az ültetésekhez a talajt megfordítják, — a szőlőket rendszeres turnusban trágyázzák, ezeken felül az elültetett szőlők ojtványok, ezeknek alanyai amerikai fajveszők, melyek tulajdonságaiknál fogva sűrű gyökérhálózattal bírnak, s a mi régi szőlőink fejlődését feletébb többszörösen felülmulják.

Ezek a változott viszonyokból tisztán látható, hogy az új szőlőkultúra nagyobb fejlődésű, és a tőkék nagyobb területet foglalnak el.

Eltelkintve attól, hogy telepítésük és fentartásuk nagyobb összeget igényelnek és így nagyobb jövedelmet kell tőlünk kívánunk, már természeti sajátságoknál fogva is megkövetelik, hogy az eddigiektől eltérő erősebb illetőleg magasabb metszést adjunk azért is, hogy így még egy részről a természettől nyert erősebb fejlődési képességüknek, másrészt a nagyobb táperő birtokában — elég tésessek.

Tehát az első észszerű megállapodás az, hogy a metszés az eddigiektől eltérve, jobban reahagyott legyen.

Itt kell azután okosan megvonni a határvonalat, hogy a gazda az egyik szélsőségből a másikba bele ne essék.

Volt alkalmunk látni, hogy némelyek a fentebbi helyes elvek alapján egész a szélsőségbe mentek. Melynek azonban káros következménye csakugyan bekövetkezett, s már is sok felől lehet hallani, hogy az ojtvány szőlők visszaesnek, silány hajtásokat hoznak; és kezdik keresni a tőkék betegségét. Pedig nincs ott egyebb semmi betegség, minthogy a tőke kifáradt, kimerült, sőt némely helyeken ki is éhezett.

Bátran ki merem mondani, hogy rendes metszés és jó kezelés mellett, az eddigi tapasztalatok után, a tőke még 15—16 éves korában is teljesen erős és jókarban van. Másrészt a legszebb de rosszul metszett és kezelt szőlő a 4—5-ik évben elcsenevészedett.

Tehát igazolva van, hogy a szőlőtőkék visszaesésének egyik főoka, a rendszertelen, szabálytalan, tudatlan vagy nem vétek akkor sem ha azt mondom: a rabló metszésben keresendő.

Hallanak olvasnak az emberek 80—100 hektoliter termést egy holdon. Azután, hogy annak eredetéről mikéntjéről gondolkoznának oda

törekszenek, hogy ha Jóskának volt 100 hektoliter bora, hát neki is, legyen annyi. Azután ezt a karos és tudatlan metszéssel iparkodnak elérni.

Pedig az a 100 hektos termés legtöbb esetben nem igaz; ha megtörtént is vajmi véletlen ritka esetben, s akkor is mindig oly szőlőfajon, mely egyébként is rengeteg nagy terméseket de hitvány bort ad.

A termés mennyiségét a szőlő fajok is határozzák. Rendes borfajoknál, melyek sok esetben jeles bort is adnak, egy magyar holdra 25 hektoliter egyre másra nagyon elég. Hiszen a multban 15—25 akót számítottunk.

Ha egy magyar hold szőlő 25 hektoliter bort ad, akkor még egy hold szőlő mindig több jövedelmet hoz, mint 5—6 hold szántó föld.

Ne csigázzunk fel teljesülhetlen reményeinket; számítsunk reálsan, s így jövedelmünk és szőlőnk is lesz.

Manapság még nincsenek a vidékeknek megállapodott bor jellegük, tehát majdnem egy kaptafára metszhetünk. Csak egyedül annak kell szemünk előtt lebegni, hogy minő szőlőfajunk van, hol van a szőlőnk.

Mert a lapos vagy hegyoldalon kövér talajban az erősebb reá-metszés mellett diszlenni fog, meghozza megneveli termését, de már magas száraz hegyoldalokban, ahol inkább jelleges finom borra számíthatunk: ott nem szabad a tőkét úgy reámetszeni; — különben silány sok hajtást hoz.

De figyelemmel kell lenni a tőke korára. És amint a jó gazda csikáját a negyedik évben kezdi befogni, úgy a szőlőt is előbb nevelni kell, s csak a negyedik évben szabad őt termésre vágni.

Addig ápolni kell, és oda kell törekedni, hogy a tőke fejezete megerősödjék, s rajta alvó szemek (mert ezek a gazda biztosítékai) képződjenek.

A szőlőművelés leginkább tőke fej műveléssel történik, csak egyes vidékeken volt és létezik az a szokás, hogy nem művelnek tőke fejet. De a fejezetet 5—6 szemre meghagyják, és később ezek tetején képződött csapokból meghagyott szál vesszőket művelik karikákra.

Ezen eljárás indokolt, mert az olyan fajszőlő termését a vessző közepén hozza ki. Ezek a rizling fajok. Ha ezeket csapra metszenék: sohasem lenne termésük. Czombművelést eszközölnek pedig azért, mivel a magas fejezetet és vesszőt csak így bírják télen át a fagy ellen a föld alá huzni.

Ezen eljárás csakis Erdélyben divik; azért is nevezik erdélyi karikás művelésnek.

Én azonban megvagyok győződve, hogy ha a lugos művelés megmarad is, de a czombművelést a tőkén, csapos szálvesszős művelés váltja fel már annál inkább is, mivel tapasztalták a multban, hogy a nevezett eljárás mellett, a fürtök magasan lévén a földhöz bizon ritka esetben értek be tökéletesen; míg az 50—70 c. m. hosszú szálvessző kis karóhoz lehuzva a szőlőfürtöket teljesenbeírleli. És az a meggyőződés, hogy hegyes délnék fekvő vidékeken, a rizlingfaj szőlőket

nálunk is úgy fogjuk kezelni, hogy a csapon hagyott 50—60 c. m. hosszú szálvesszőt a két tőke közé bevert kis karókhöz lekötik; mert hát ez a rizling fajok leghelyesebb kezelése és metszése.

A másik metszési eljárás a kopasz fajmetszés, mely abból áll, hogy a tőke fején lévő vesszőket az alsó szemig levágják; s a tőkét mintegy alma olyan gömbölyűen metszik.

Ezen metszési eljárás a múltban kizárólag egyes oly vidékeken divott, ahol kiváló jellegű értékes, de kevés bort szürtek. Alkalmazták a hegyalján, — Egerben s a. t. Az első helyen aszúbort, Egerben vörös bikavért szürtek. Itt ezután a kevés borért is sok pénzt adtak. — Tehát a gazda megtalálhatta számadását.

Nagy kérdés vajjon fenntartassék-e ezen metszési mód ott ahol eddig gyakorolták? Fentartassék-e a változott viszonyokkal az ojtványaszőlőknél? , .

Okosan ésszerűen erre a következő választ lehet adni: úgy metszenek a tokaj hegyaljaiak, hogy továbbra is aszú bort szürhessenek. És úgy metszenek az egriek és egyéb oly vidékek, ahol előbb kopasz fatmetszés volt, hogy továbbra is hasonlóan finom jellegzetes bort nyerjenek.

Nagy szerencsétlenség lenne ez, ha Tokaj hegyalja egy merészebb metszéssel oly közönséges fehér bort állítana elő, mint a konzun fehér borok hazája Fehértemplom és egyéb vidékek. Mert Tokaj hegyalján aszúbort keresnek, mert a vidék légáramlata fekvése talaja arra predestinált, azért tehát attól ami évszázadokon át sikerült eltérni helytelenség volna.

Vannak-e már újabb tapasztalataik? Ha nincsenek újabb helyes tapasztalataik: akkor nem szabad az eddigi régi eljárást felhagyni, míg a kísérletek helyesebb eljárást nem mutatnak. Egyéb helyeken pedig most már kopasz fejre metszeni nem tanácsos, sőt magára a tőke életére is káros befolyással lehet.

A harmadik eljárás a csapos metszés. Ennek kell most az egész országban szerepelni addig, míg a tapasztalatok egyes vidékeken speciális eljárást nem állapítanak meg.

A csapos metszés abból áll, hogy a fiatal egy éves tőkét egy szemre metszik, a második évre 2 szemre, és a harmadik évben már van két csapocskánk, melyet egy—egy szemre vágunk.

Ezen metszési eljárás mellett tőke képződik, és a tőkén alvó szemek.

A negyedik évben van azután egy rendes tőkénk, melynek két oldalán egymással ellentétben egy—egy csap van, s a másik elientétes két oldalon két száls nyers vessző.

A metszési eljárás ezután váltakozó lesz; a két csapon levő 2 vesszőt a tőke erejéhez a talaj minőségéhez képest 2—3 szemre vágjuk; s így lesz tőkénként egymással szemben két csapon 2—2 vagy 3—3 szem elétörött terméshozó hajtásunk, és lesz két nyers vesszőnk.

Eszteendőre a nyers vesszőből képezett csapon hagyjuk a termő csapokat, azaz vágjuk úgy mint tavaly, azt a két csapot pedig, mely

az idén termést hozott töben levágjuk. S így a tőke felváltva hozza a nyers vesszőt és a termést. És azután éveken át így tart. Mindig két csap hozza a termést, és mindig két nyers vessző képződik csappá.

A tőke így egyenletesen fejlődik, el nem öregszik, s a tőke ereje daczára, hogy kellő termését meghozza, nem sanyargattatik.

A metszés nagy mestersége ebből áll.

Ne okoskodjék, ne álmatlankodjék a gazda, ne ábrándozzon 100 hektoliterekről egy holdon, így metszve jól kezelve a szőlő megadja termését, s a szőlő maga is jó erőben marad.

A termő csap mint mondom mindig kettő legyen s ne több, ha a szőlő rendkívül tápdus talajban van és egy kicsit akarjuk nagyobb termésre bírni, nem a csapok számát szaporítjuk, hanem egy szemmel a csapot magasabbra hagyjuk.

Kiváltságos esetekben ez megengedhető, de 2—2 termő rügy minden szál vesszőn elégséges.

Négy ellenség.

Van a szőlőnek sok ellensége, de azok közül ezutal négyet kívánok megemlíteni, mint olyant, melyeknek kártékonysága a tavaszi időre esik. Az ellenségek:

A szőlőmoly. A szőlőmoly a szőlőkben mindig volt, csakhogy kártékonysága figyelembe nem jöhetett.

Az utóbbi időben azonban különösen a homoki szőlőkben lépett fel, s nem egy vidékről hallottunk a mult évben olyan panaszt, hogy a termést szerfelett erősen megdézsmálta.

Ojtvány szőlőinkkel eddigelé nem igen birt, s hinni lehet, hogy gyors fejlődésével az ő kártékonyságát ellensúlyozza.

De hát azért mégis jó őt is ösmerni, s jó tudni azt, hogy miként lehet az ő kártékonyságát kikerülni.

Május elején kell életre a szőlőhernyó. Igen parányi, szenyves rozsdás színü, feje feketés barna.

A szőlő fűrtjeibe huzódik, ott kis gubót készít, s ott folytatja kártékonyságát. Egy hernyónak néha több fészke is van, s ha egyik helyről kiüzik, másikban huzza meg magát.

Junius hó végén bábbá alakul, s leginkább a karók repedéseibe bujik el. Julius hó elején kikell, azután esténkint repked a szőlőkben.

Ezt a szőlőmolyból vedlett lepkét minden szőlész ösmernheti.

A lepke barnás-fehér, hátán egy kis barna sáv huzódik. Legnagyobb ösmertető jeie, hogy a szárnyait háztető alakban teszi össze.

Petéit azután részint a szőlőbogyókra, részint a szőlőfűrt szárraira rakja.

A peték kikelnek, s a szőlőbogyókba furják magukat, s azt kirágják.

Szüret előtt azonban kibujnak a bogyókból, s téli helyre huzódnak. Leginkább a karók repedései közé, s azután ott telelnek.

Ebből látható, hogy a szőlő moly ha nagy mennyiségben lép fel, *roppant károkat tehet*.

Pusztítani úgy lehet, ha a szőlőmunkások a gubókat a kis fűrtöcskék közül kiszedik.

Ha ismét fészket rak, ismét pusztítani kell.

Ha pedig lepkévé válik, akkor úgy lehet irtani, hogy a czőlőben 50—70 cm. magasan egy karót verünk be, annak a tetején egy kis asztalkát csinálunk, és arra egy cseréptálat helyezünk, s abba olajos vizet öntünk. A tál közepére egy kis pohárkát helyezünk, és abba annyi olajat öntünk, hogy éjfélíg, míg a lepke repdes eltartson, azután meggyújtjuk.

Persze szeles vagy holdvilágos idő nem alkalmas.

Sötét éjszakán a lepke az égő mécsnek repül, ahol azután vagy a pohárba vagy a tálban lévő olajos vízbe hul.

De ennek csak úgy leend sikerre, ha több szőlőszomszéd egyöntetűen jár el.

Lehet még enyves külsejű lámpákkal is fogni, de az előbbi praktikusabb.

Lehet ellene permetezéssel is védekezni, úgy ha $3\frac{1}{2}$ k. fekete szappanhoz $1\frac{1}{2}$ k. valódi piretrumot adunk, és 10 liter vizet.

A keveréket úgy készítjük, hogy előbb a szappant oldjuk fel, azután a piretrumot hozzá keverjük, s az egészet 10 liter vízben feloldjuk. Ha a feloldás jól sikerült, akkor még 90% vizet adunk hozzá, és ezen folyadékkal mindazon fűrtöket, ahol a szőlőmoly látszik, megpermetezzük. Könnyű eljárás ez, és szőlőinket vele a szőlőmoly ellen megvédehetjük.

A cserebogár. A tavaszon egyik nagy ellenségünk a cserebogár. Ha nagyobb mennyiségben van, a szőlőlombokat és azon a fűrtöket is megtámadja. Reggel a tőkén tömegesen elhelyezkedik, s egész napon át rágja, pusztítja.

Óvszer az, hogy korra reggel a tőkét egy karóval megvöregtjük, s a lehullt cserebogarat összeszedjük, és megsemmisítjük.

Miután a cserebogár nap között nem igen repked, ily eljárással az ő kártékony eljárásán is kifoghatunk.

A sároshátú bogár, vagy mint a tudományos világ nevezi *Firkáló-bogár.* Ez apró mezei poloska uagyságu állatka. Háta földszintű, azért nevezik *sároshátú bogárnak.*

Ez is sok kárt tesz; a szőlőleveleket, fűrtöket összerágja, s ha a nap reá melegszik, a földbe, hantok, rögök esetleg kövek alá bujik.

Ezen bogár pusztítása fáradságos, alig vihető keresztül. Csak úgy lehetne vele elbánni, ha minden egyes tőkét megvizsgálunk, s ahol van lerázzuk és összefogdosuk.

De hát alig érhető cél, mivel ha a nap felsüt elbujik. Csak az a szerencsénk, hogy kártékonyága nem oly nagy, mint egyéb féregé, s így el-elbajlodunk vele.

A szőlő iloncza. Fortrix pilleriána. Az idősebb szőlészek hűen emlékeznek arra a nagy csapásra, melyet a szőlő iloncza még a 80-as évek elején is tett.

Kártékonysága rettenetes volt, s csakis nagy szorgalom és nagy áldozattal voltunk képesek ellene védekezni. Ugy védekezni ellene, hogy kár ne történjék: nem lehetett.

Mióta szőlőink elpusztultak s helyét az ojtványszőlők váltották fel, egészen elveszett. Imitt-amott lehet látni elvétve egy-két szőlő ilonczát, de nagyobb mérvű föllépéséről nem olvastunk és nem hallottunk hirt.

A szőlő-iloncza télen át a tőkék héjai alatt a karók repedéseiben huzza meg magát.

A mint a szőlő kihajt a disznó jószág előbujik, és a szőlőhajtások tetejébe huzódik. A hegyét beköti, s fejlődésben hátráltatja. Sőt később a levelek bogyójai közzé bujik, és ott az egész fürtöket tönkre teszi.

Multban úgy védekeztünk ellene, hogy asszonyokkal, gyerekekkel szedettük. De hát felette nagy bajjal jár. Nagyon fürge, s a szedő kezei közül kiugrik.

Ne adja Isten, hogy föllepjen, de ha úgy történék, szedetni de szorgosan szedetni kell.

Midőn a petéből kibujik, apró fekete, később hamvas bőrt nyer, és a feje fekete

Levelezés.

Tek. Szerk. Úr! Nagyon kedvezőtlenül nyilatkozik a bütök-párosításról. Én mind a készítés gyorsasága, mind a tartósság tekintetében föléje helyezem valamennyi oltásmódnak. A mi pedig a megfogamzást illeti, gummival kötve bármelyikkel kiállja a versenyt. Ez évben is midőn mások panaszkodnak, 80% eredményt ért el vinczellérem. Kis szőlőm, mely a mult évben 115 hektoliter bort termett, legnagyobbrészt bütökön van párosítva, de úgy, hogy sem az alany sem az ojtógally béle érintve nincs; az ily ojtvány csak tartós lehet; hisz a tőke nyak vad, tehát tulvastagodás nem történhetik, aztán miért ne forna össze tökéletesen?

E módon készített tizenegy éves ojtványaim forgatatlan földben szebbek, mint hét éves ékoltványaim forgatottban. Nem is pusztult el azok közül egy sem, csak az, amelyet kapa sértett meg, mig emezekből évenként több felmondja a szolgálatot egyéb ok miatt is. Tessék próbát tenni!

Budapest.

Tisztelettel

J. B.

Adjuk ezen hozzánk intézett levelet egész terjedelmében azon elvnél fogva. *Győzzön a jobb!*

Őszintén megvallva még a bütökajtással csak kicsiben kísérleteztünk. Egyáltalában nem volt reményünk ahhoz, hogy az jól beválják, már azon körülmenynél fogva is, mivel az összekötés kivitele meglehetősen nehézséggel jár.

Ez évben azonban ujabban teszünk kísérletet és az eredményről annak idejében beszámolunk.

Tek. Szerk. úr! Szőlőm talaját a télen megfordítottam, s meglepetve látom, hogy az meszes márgás, és ráadásul kisebb-nagyobb patakövekkel van keverve.

Most nem tudom mit tegyek.

Ripária-portális alanyon eszközölt zöldojtványokat még az ősszel beszereztem; s kérdém: a mondott talajba beültessem-e, avagy mit csináljak ezzel a ezifra talajjal?

S. F.

Felelet. Az ön által leirt talajba ripária-portális alanyu ojtvány nem alkalmas. Kidobott pénz volna azt azzal beültetni.

Szolonizsra szintén nem alkalmas, mivel a talaj felette száraz. Ha bir ön szerezni rupesztris montikulát, azt bátran ültethet.

Én azonban leghelyesebbnek tartanám, ha ön a nevezett talajba európai veszőt ültetne, és azután annak módjaszerint szénkénegeztetné. A leirt talaj szénkénegezésre felette alkalmas.

Csak egy dolgot ne feledjen el, az abból áll: lehet-e a szőlőt trágyáztatni? Mert a szénkénegezéshez s trágyázás elkerülhetlen.

A peronoszpora és a lisztharmat.

Ez a két egymáshoz közel álló betegségről kívánok egyet-mást elmondani.

A *peronoszpora* elleni óvszert ismerjük. Beszéljen bárki bármit, senki el ne tántorodjék az eddig jónak bizonyult védszertől.

Rá sem hallgasson a nagyhangu reklamokra, s jegyezze meg, hogy azok nem azért kiabálnak, hogy a szőlészgazdának jót tegyenek: *de hogy pénzt szerezzenek.*

Hagy kiabálják ki magukat, hagy költsék a pénzt akinek jut is marad is, és mi maradjunk az ösmert biztos szer mellett. Ha ugy történék, hogy az agyonkiabált cikk jobbnak és olcsóbbnak bizonyulna a réginél: akkor is lehet módunk évek múlva ahhoz fordulni.

De a biztosat a bizontalanért ne hagyjuk el.

A peronoszpora elleni szer a rézgálicz, vagy mint régen hívják a kékkő.

Rézgáliczot csak a jegecz alakjában vegyük, mert e téren is van már hunczvtság. De az leginkább a porfélékben fedeztetett fel, míg a jegecz alak legtöbbször majdnem mindig valódi hamisítatlan.

Ha a rézgálicz vize azurkék a rézgálicz jó, ha azonban a felkavarás után zöldesszinü, avagy barna lesz. Ebbe már vasgálicz van keverve.

Hogy miként kell készíteni azt tudja mindenki. Csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy az első permetezéshez 1% a másodikhoz 2% rézgálicz és ugyannyi mész keli.

Én csak akkor permetezek ha az éjjelek is fölmelegedtek. Mert a peronoszpóra csak akkor él, s vegetál.

Azok a gazdák, akik azonban szőlőjüket nem mindennap vizsgálhatják: azoknak előrelátásból virágzás után előnyös permetezni.

Permetezéshez a legjobb gép eddig a Wermorel. Ezt egy sem mulja felül. A Wermorel jobban szétlöveli a permetet, nagyobb teret fog fel: s vele takarékosan lehet bánni.

Drágább ugyan mint egyik-másik, de mindegyiknél többet ér.

A lisztharmat. Ez a legujabb betegség, mely rémit ijeszt, és a gazda minden figyelme erre fordul.

Tudja az Isten, én az én hegyi szőlőmet nem félttem oly végtelenül a lisztharmattól!

Két éve uralkodik már; a hegyi szőlőkben is föllépett még pedig nagy mérvben, de csak a másod terméseket támadta meg; az első terméssel nem birt.

Jó időben legyen mondva, hogy nem birt. Megtörtént, hogy egyes tőkékét meglepett. de nem haladt tovább.

Hogy pedig volt lisztharmat bőven, azt igazolják a szőlővesszők. A mézesfehér vesszők általában a fehér fehér fajok tele vannak sötétpiros foltokkal, melyek mind a lisztharmatból származtak.

De hát jobb még is félni, mint megijedni. Készüljünk el a harcra vele szemben. Szereljük fel magunkat a védezközökkel.

Védezköz a kén. Ez az egyedüli biztos szer. Ez öli ki a lisztharmat gombáit.

A ként porrá törik, helyesebben porrá őrölve árulják. Ezt kell fújtatók segélyével a szőlő lombjaira juttatni. Hogy pedig a kénport a szél leneverje, azt a lombozatra kell ragasztani.

E czélra igen alkalmas anyag a mész. Hiszen a rézgáliczot is a mész tapasztja a levélzetre. Tehát hagy tapassza a kénport is.

Tehát a kénport össze kell vegyíteni lisztté őrölt mézporral; s így együtt kellene permetezni. A harmat a mézport feloldja, a kénport a lombozatra ragasztja, és így kész az egész okoskodás.

Az nem árt, hogy ha egy kissé több mézport adunk is hozzá. De hát kísértsük meg egyenlő mennyiséggel.

Most legujabban kénmáj az amit ajánlanak. Nohát nagyon okos dolog; mert a kénmáj a vízben feloldódik, és azt mint a rézgálicz oldatot lehet permetezővel permetezni.

Az idei kísérletek legvalószínűbben jónak bizonyulnak. De hát ne siessünk a nyilatkozattal; egy év nem a világ.

Egyéb anyagokat szintén azért árulják, hogy pénzt keressenek.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Két éves ripária-portális telepem oly dus veszőket hozott, miszerint elhatároztam, hogy azokat a tőkén hagyom, és magas fásojtással benemesítem, s a föld alá takarom, hogy így az esetleges jégkártól megmenekülhessek.

Helyesnek tetszik-e ezt találni?

Dr. F. G.

Felelet. Bármily erős fejlődésű legyen a két éves ripária, nem alkalmas arra, hogy az magas fásojtással benemesítsék.

Mert ha ledöntetik, a fejezetnek is lekell döntve lenni, s így meg történhetik, hogy a fejezet nem hajt ki.

Csak idősebb tőkénél lehet ezt sikeresen keresztül vinni, mert ha lehuzatnak is az ojtványok a fejezett még mindig kihajt, mely azután zölden benemesíthető.

Kérdés. Zöldojtványt rendeltem, és az ojtványok utánvétellel megérkeztek. De elbámultam, midőn kibontottam, mert legalább 30%-toli hasztalan rossz.

Mi tévő legyek? miként kell eljárni?

H. B.

Felelet. Első kérdésem az, kivolt-e kötve, hogy az illető szokvány minőségű ojtványokat tartozik küldeni? Ha igen: akkor az átvétel után azonnal jelentkezni kell a hegybírónál, ha az nincs, a községi előljárónál. S két szakértő jelenlétében kell a veszt meg vizsgáltatni, és az eredményről jegyzőkönyvet kell felvenni. És arról a küldöt értesíteni. S ha az illetővel nem lehet a dolgot elintézni; a jegyzőkönyv alapján kell a keresetet ellene megindítani.

Kérdés. Azt hallottam, hogy a mézes fehér szőlő szintén rugni szokott. Igaz-e? s ha igen, milyen fajjal lehetne azt keverve ültetni, hogy esetleg a rugást megakadályozzuk?

B. A.

Felelet. A mézes fehér rendkívüli körülmények között rug. Azért is Oportó és Chasseles fajokkal szokták vegyesen ültetni.

Kérdés. Azt hallottam, hogyha a metszés akkor eszközöltetik mikor a nedv folyik, a szőlőrügyek megvakulnak. Való-e az? Ha igen miként lehetne ezen bajt elkerülni?

Dr. S. A.

Felelet. Az tény, hogy metszés után kifolyó nedv sok szőlőrügyet megvakít. Éppen ezen körülményből kifolyólag alkalmazzák némelyek az őszi metszést.

Egyetlen védekezési eljárás az, ha a metszést oly ferde irányban eszközöljük, hogy a kifolyó nedv a rügyekre ne folyék Ezt óvatosan ki lehet kerülni.

A p r ó s á g o k.

Az ékojtásról. Sokan vannak még, a kik a helybeni ékojtásnak hivei, és vannak, akik azt fajok szaporítása végett is eszközlik. Ezeknek a következő tapasztalati tanácsot mondjuk el.

A ripária-portális, a szolinis a metszés után kevesebb nedvet bocsájt, mint a rupeztris-montikula. Innét van az, hogy ékre ojtva felette kevés sikert ad.

A ki ékre akar ojtani, annak oda kell törekednie, hogy azt akkor eszközölje, mikor az alany leve nem folyik. Mert tudvalevő dolog az, ha akkor ojtunk ékre, midőn az alany leve erősen folyik, a siker nagyon csekély, míg máskor elég nagy.

Azért tehát az ékojtást korán nem szabad eszközölni, hanem akkor, midőn a rügyek már előtörtek, s a rügyek a nedvet igénybe veszik.

Az ékojtás készítése előtt 2—3 nappal elő kell készíteni a tőke nyakát, illetőleg le kell vágni a fejezetet, hogy 2—3 napon át belőle a nedv kifolyjék.

Hirtelen ékbe menő vastag csapot sem szabad metszeni, mert az az alanszárnyait felette szétrepeszti, tetmészetellenes állapotba hozza. Legjobb tehát az ékojtást április hó vége felé eszközölni.

Hasonló körülmények vannak a magas fásojtásnál is; itt is kárteknony a túl sok nedvömlés. Azért tehát a benemesítés előtt pár nappal azt is meg kell metszeni.

* * *

Visszaesett tőkék. Sok felől hangzik az a panasz, hogy az ojtványok visszaesnek.

Ugy a hangos panasz, mint a látvány, hogy a tőkék visszaesnek, sokakat elretent a telepítéstől; kibeszélhetetlenül fejükbe veszik az egyesek, hogy ezen körülmény nem a hibás kezelés, avagy heiytelen ültetésből, de magából az ojtvány természetéből ered.

Hát legyen már egyszer vége ennek a tév-felfogásnak. Vegyék már tudomásul, hogy az ojtványszőlő rendes kezelés mellett hosszú életet képes élni.

Sokszor elmondottuk a visszaesés okait. Még egyszer rövid körvonalban említjük meg.

1. Visszaesik az ojtvány, ha alany a talajnak meg nem felel. Ez esetben azonban a levélzet bágyadt, beteges, sárgás színű.

2. Visszaesik a tőke, ha a nemesítés forradása silány volt, ha az alanyt valamiféle bogár féreg rágja. Ez esetben a fejlődés gyenge, a levélzet nem sárgul.

3. Visszaeshet a tőke, ha a talaj sovány, ha a gyökerek nem nyernek elég táplálékot.

4. Végre visszaeshett a tőke több művelési hibából, de leginkább a tulerőltetett metszéstől.

Ha az elő két pont alatt felsorolt bajok léteznek, *ott semmi sem segít.* Ott újra kell ültetni, alkalmas alanyt adni, és figyelni arra, hogy a forradás tőkéletes legyen.

Ha a 3. pont alattiak miatt esik vissza a tőke, ott a trágyázás és mély művelés segít.

Ha a metszési eljárás az oka a visszaesésnek, azon úgy segítsünk, hogy úgy metszünk, miszerint két csapon 1—1 rügyecskét ha-

gyunk, azután a feles zöldhajtásokat eltávolítjuk és a talajt megtrágyázzuk.

Ez a visszaesett tőkék orvoslása.

* * *

Mütrágya. Akármint kísérletezgettünk, akármint számolgatunk, okoskodunk, a mütrágya a szőlőben különösen ott, ahol a kocsival oda lehet fézni, nem fizeti magát.

Olyan helyen, ahol kocsival vagy putonokkal felhordani a trágyát nem lehet, ott talán lendít valamit a szőlész gazdán. Nagy eredményt azonban ott sem.

Ellenben az ültetésnél a szőlőműtrágya rendkívüli csodás eredményeket ad. Azért tehát, aki ültet, az ne sajnáljon 1 mm. szőlő mütrágyáért 16 koronát.

A beillesztett és félig földdel töltött lyuk tetejébe ha egy kis pohárkával öntünk, csodát művel.

* * *

A zöldtisztozás. Ha az ember tavasszal metszés előtt kimegy a szőlőbe, s a tőkét a rajta lévő veszőkkel együtt vizsgálat tárgyává teszi, legtöbb helyen arra a meglepő kellemetlen tapasztalatra jön, hogy tőkénk erejük egy részét a haszontalan, csenevész meddő veszőkre fordítják.

S csakhamar beláthatja azt, hogy ez így helytelen, mert annak a szőlőtőnek mindegy, ha erejét akár a gyümölcs, akár a feles lombot és hajtás fogyasztja.

De a gazdának nem mindegy. Mivel a borszőlő veszők manapság oly értéktelenek, hogy nem érdemes összekötözgetni, tisztogatni; míg a gyümölcs a czél, amiért a szőlészettel foglalkozunk.

A látottak meggyőznek bennünket arról, hogy ha ez továbbra is így marad, egyenes megkárosításunkkal történik.

Ezen tehát segíteni kell, úgy kell eljárni, hogy a tőkén felesleges szőlőhajtások ne maradjanak, hogy csak az hagyassék rajta, amelyik termést hoz, és a melyek a jövő évre szükségesek. A többiek pedig kiméletlenül eltávolítandók.

Az eltávolítást zöldtisztozásnak nevezzük.

Május hó elején, midőn a tőke és rügyek hajtásai elé törtek, e czélra betanított munkások által mindazon zöldhajtásokat, melyek termés nem hoztak, s melyek jövő évre nem szükségesek mind eltávolítjuk, és ezt a tisztogatást ha kell a nyáron megismertetjük.

Ezzel elérjük első sorban azt, hogy a gyümölcsök bogyójai nagyobbra fejlődnek, — azt hogy a kötés miután nem lesz oly nagy lomb könnyebben eszközölhető, és végre a meddő hajtások rügyei biztosabban megtermékenyülnek, és a jövő évre nagyobb termést hoznak.

Akik a zöldtisztozást eddig nem eszközölték tartanak tőle, pedig hát az egész egyszerű könnyű munka. Ami pedig a tisztogatás költséget illeti, az megtérül részben abban, hogy a lombok kötözése

kevesebb munkát igényel, hogy a fürtök bogyójai nagyobbra fejiődnek, — de legbiztosabban abban található meg a számadás, hogy a jövő évben a jobban kifejlődött rügyek nagyobb termést hoznak.

Künn a szőlőben.

A nyitással készen vagyunk. Ezt követi a szőlők metszése. Hogy miként metszünk: azt egy mai önálló cikkben modjuk el.

Ez az idő alkalmas arra, hogy az ősszel el nem döntött zöld-ojtványokat eldöntsük. Aki ékre akar ojtani, vagy magas fásajtást készíteni; annak is elérkezett az ideje, valamint a kézben eszközözendő fásajtványok készítésének is.

A gyökereztetés végett elültetendő vesszők elrakásának is nem soká elérkezik az ideje, valamint az ültetésnek is; de csak akkor: ha a föld már jól átmelegedett.

A karók rendezése szintén kezdetét veheti, s azután ha a rügyek kihajtottak: a zöld tisztogatást nem szabad elhanyagolni.

Az előgyökeréztetésnek szintugy itt az ideje.

Az ültetésnél figyelemmel kell lenni: a csatornák fejezetére; különösen a partos helyeken. — Nehogy később a víz rajtok áttörjön.

V e g y e s e k.

Kérelem. Nagyobb gondot és figyelmet kívánnánk ez évben a szőlőmoly elleni védekezésre és az elért eredményre fordítani, ez okból tisztelettel fordulunk előfizetőinkhez, legyenek szivesek a tett védekezés és annak eredményéről értesíteni.

Irodalom. Láczy László sárospataki szőlőbirtokos egy munkát bocsájt közre, melynek a címe: „*A metszés kísértete*” Tokajhegyalja szempontjából.

Láczy László neve nem ösmeretlen szőlésztaársaink előtt; több értékes dolgot talált ő fel s értékesítette szőlésztaünk terén; közelmúltban a zöldojtás terén állott elő újításaival.

A nevezett munka 48 lapra terjedő füzet, ára 1 korona; beszerezhető Lővi Adolf kiadónál Sátoralja-Ujhelyen.

A munkát elolvastuk, s megtettük reá megjegyzésünket, melyeket legközelebb részletesen szándékozunk elmondani. Addig is annyit jegyzünk meg, hogy igazán méltó az elolvasásra, mert alig lesz olvasó, aki a reáfordított időt sajnálná.

Ügyesen, az életből merített tapasztalat után lett megírva. Ajánljuk előfizetőinknek, hogy szerezzék be.

Hirdetmény.

Még van eladó fajtiszta

ripária-portális

sima szőlővessző.

Az idő előrehaladtánál fogva az **első osztályt 20 koronáért; másod osztályt 12 koronáért** árusítom.

Valódiságáért szavatolok.

Vannak még európai bor és csemege szőlővesszők, mindazon fajokból melyeket lapunk múlt számában felsoroltunk.

Hasonlóképen szolgálhatunk

othelló szőlővesszővel

Gyökeres vessző ezre **24** kor.

Sima „ „ **16** „

Megrendelésnél 25%-töli előleg küldendő. A név és kiadó vasuti állomás olvashatóan kiirandó.

Gyöngyös, 1900. június hó.

Tisztelettel

Csomor Kálmán

szőlő-nagybirtokos.